

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

26 Ağustos 2021

Sayı :30824082-6101602771

Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/38983
7/41142
7/41490
7/42934
7/43024-7/43025
7/43028
7/43710
7/43970
7/44317
7/44769
G.K.

7/45872
7/45877
7/46297
7/46299-7/46300
7/46304-7/46305
7/46490-7/46492
7/46495-7/46498
7/46623
7/46626
7/46630
G.K.

EK:

-Liste (6 Adet, 9 Sayfa)

-Cevap Yazısı (118 Adet, 220 Sayfa)

7/44973
7/45153
7/45157-7/45158
7/45178
7/45260
7/45466-7/45469
7/45474
7/45624-7/45625
7/45630
7/45744
7/45855-7/45866
7/45870
G.K.

7/46761-7/46762
7/46764
7/46769-7/46772
7/46884
7/46886
7/46890
7/46942-7/46948
7/46951-7/46955
7/47012
7/47016
7/47104
7/47132-7/47139
7/47221-7/47225
G.K.

G.K.
Murat KURUM
Bakan

7/47328
7/47330-7/47334
7/47337-7/47338
7/47434-7/47435
7/47437
7/47439
7/47441-7/47442
7/47571-7/47573
7/47683
7/47685-7/47687
7/47691
7/47873
7/47876
G.K.

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN OYA ERSOY'UN
TBMM 7/47437 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Türkiye dünyada önemli gemi söküm merkezlerinden bir tanesidir. Aliğa 1994'ten 2002'ye kadar AB bayraklı gemilerin % 85'ini, dünyadaki gemilerin ise % 4'ünün söküm işleminin yapıldığı bölgedir. Türkiye bu söküm işleminin ardından elde ettiği çelik ile çelik ihtiyacının % 2'sini karşılamaktadır.

Türkiye Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Birliği 2020 raporuna göre, geçtiğimiz yıl 108 gemi Türkiye'ye gelmiş ve burada 1400 kişi çalışmıştır. Pandemi döneminde artış gösteren gemi söküm işlemine ilişkin akıllardaki en önemli soru ise yapılan işin doğaya ve emek yoğun bir sektör olmasından kaynaklı insan sağlığına yönelik tehditleri olmaktadır, çünkü Aliğa aynı zamanda nükleer atıklar taşıyan gemilerin de sökümün yapıldığı bölgedir.

2006 yılında Fransız donanmasına ait "Cle-menceau" ve 2015 yılında "Kuito" isimli radyoaktif madde içeren gemiler tepkilere rağmen Aliğa'ya getirilmiş ve söküm işlemi Aliğa'da gerçekleştirilmiştir. 2013'te "Kuito" adlı gemiye dönük yapılan bir incelemede ciddi ve tehlikeli oranda radyoaktif madde içerdiğine dönük kuvvetli şüpheyeye yer verildiği açıklanmıştır. 2015'te Aliğa'da sökümü yapılan "Kuito" isimli geminin asbest oranı ve nükleer madde miktarı kamuoyu paylaşılmamıştır.

Aliğa'ya önümüzdeki haziran ayında gelecek Fransız donanmasına ait "Nae San Paulo" isimli gemi de tartışmalara yol açmıştır. Soğuk Savaş döneminde aktif olarak kullanılan ve 2017'de faaliyet dışı bırakılan bu geminin sökümüne ilişkin yapılan ihaleyi Sök Denizcilik kazanmıştır.

Haziran ayında Aliğa'ya gelecek olan geminin asbest ve nükleer serpinti konusunda ölçümlerinin yapıp yapılmadığı bilinmemekte ve gemide kanserojen bir mineral olan 600 ton asbest bulunduğu iddia edilmektedir. Daha önce geminin sahibi olan ülkeler de geminin nükleer faaliyetler için kullanılıp kullanılmadığına ilişkin açıklama yapmamaktadır. Söz konusu bu geminin daha önce Hindistan'da sökülmesi söz konusu olmuş ve Hindistan söküm işlemini reddetmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Aliğa'ya haziran ayından gelecek "Nae San Paulo" isimli geminin asbest oranı ve nükleer serpinti ölçüleri yapılmış mıdır?
- 2- "Nae San Paulo" isimli geminin nükleer serpinti ve asbest oranı ölçümleri yapıldıysa ölçümlerin sonuçları nedir?
- 3- "Nae San Paulo" isimli geminin söküm işleminin Hindistan tarafından reddedilmesinin nedenlerine ilişkin Bakanlığınız araştırma yapmış mıdır?
- 4- Çeliğin geri dönüştürülmesinden dolayı "yeşil sektör" arasında yer alan gemi söküm işleminin doğada ve insan sağlığında yarattığı tahribata ilişkin Bakanlığınız çalışma yapmakta mıdır?
- 5- 2006 yılında Aliğa'da söküm işlemi yapılan Fransız donanmasına ait "Cle-menceau" isimli geminin nükleer serpinti ve asbest oranlarına ilişkin ölçümler yapılmış mıdır? Yapıldıysa ölçümlerin sonuçları nelerdir?
- 6- 2015 yılında Aliğa'da söküm işlemi yapılan "Kuito" isimli geminin nükleer serpinti ve asbest oranlarına ilişkin ölçümler yapılmış mıdır? Yapıldıysa ölçümlerin sonuçları nelerdir?

CEVAPLAR:

1,2- “Nae San Paulo” isimli gemi sökülme üzere Türkiye’ye getirilmesine ilişkin notifikasyon (ön bildirim) başvurusu yapılmadığından asbest oranı ve nükleer ölçümlere ilişkin bilgi bulunmamaktadır.

3- Bakanlığımızda söz konusu geminin Hindistan tarafından reddedildiğine ilişkin bilgi ve belge bulunmamaktadır.

4- Gemilerin Türkiye’ye sökülme üzere getirilmesi için Basel Sözleşmesi kapsamında notifikasyon başvurusu yapıldığında geminin tehlikeli madde envanteri, radyasyon analizi, gas-free sertifikası, söküm planı Basel Sözleşmesi ve Sözleşmenin ilgili kılavuzlarına göre incelenip değerlendirilerek notifikasyon onayı verilmektedir.

Diğer yandan, gemi söküm işleminden çıkan atıkların yönetimi Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili atık mevzuatı hükümleri doğrultusunda çevre ve insan sağlığına zarar vermeden gerçekleştirilmesi gerekmektedir. 2872 sayılı Çevre Kanunu gereği Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat hükümlerine uyulup uyulmadığı denetlenmekte ve uyulmadığının tespiti halinde idari yaptırım uygulanmaktadır.

5- Clemenceau isimli geminin sökümü Türkiye’de gerçekleştirilmemiştir.

6- Kuito isimli geminin ise, Sea2 Creadle firması tarafından 18 Aralık 2014 tarihinde düzenlenen Tehlikeli Maddeler Envanter Raporunda; geminin kargo tankları ve boru sistemlerinin temizlendiği geri dönüşüm sırasında sıcak çalışmaya uygun hale getirildiği, gemiye 2014 Kasım ayında İngiliz Aberdeen Radiation tarafından ikinci kez yapılan radyasyon ölçümlerinin ilk ölçümlerle uyum sağladığı tespit edildiği belirtilmiştir.

Haser Gözetim, Denetim Survey San. Tic. Ltd. Şti’nin bağımsız surveyi gemide yakıt atıklarını, servis ve kargo tanklarını incelemiş olup kargo tanklarında herhangi bir petrol türevi ürün bulunmadığını tespit etmiştir. Ayrıca geminin tamamen temizlenmiş olduğunu beyan etmiştir. Ayrıca, heyet tarafından gemide kargo tankları, yaşam alanları, makine dairesi, atık olması muhtemel alanlarda incelemeler yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda Survey Raporu haricinde herhangi bir atık olmadığı, verilen Survey Raporu’ndaki bilgiler ile uyumlu olduğu ve beyan edildiği gibi tankların temizlenmiş olduğu tespit edilmiştir.

TAEK (Türkiye Atom Enerjisi Kurumu) ve TÜRKAK tarafından radyasyon tespiti konusunda yetkilendirilen firmaca 06.02.2015 ve 16.02.2015 tarihlerinde gemide yapılan ölçümlerde doğal radyasyon seviyesi üzerinde bir radyasyon tespit edilmediği ve çevre ve insan sağlığı açısından tehlike arz etmediğine dair “Non Radioactivity Certificate” raporunda “Gama Radyasyon Doz hızı ölçümlerine göre; gemide maksimum 22,40 µR/h, Doğal Radyasyon Seviyesi maksimum 13,50 µR/h olarak ölçülmüştür.” ifadesi yer almaktadır.